

ЗАТВЕРДЖУЮ
ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ
МОРСЬКОГО ПРАВА ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ НУ «ОМА»
САВІНОВА Н. А. 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління конкурентоспроможністю в галузі
морського та річкового транспорту»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Факультет	Морського права та менеджменту
Кафедра	Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю в галузі морського та річкового транспорту» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки магістра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту»

Розробник(и): кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва на морському транспорті Мезіна Лілія Василівна.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та підприємництва на морському транспорті

Протокол від «26» серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри ЕТ та ПМТ Примачов М.Т.

Секретар кафедри ЕТ та ПМТ Голубкова І.А.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни. Основною метою викладання дисципліни «Управління конкурентоспроможністю в галузі морського та річкового транспорту» є формування у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу та підвищення конкурентоспроможності морських та річкових транспортних підприємств в системі ринку морської торгівлі, планування економічних показників діяльності підприємств морського та річкового транспорту в умовах ризику та невизначеності, з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його позиціонування.

Мова навчання: Українська

Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова): вибіркова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

ЗК1 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ФК 8 Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;

ФК9 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

ФК10 Здатність до управління організацією та її розвитком;

ФК12 Ініціювання інноваційних проектів та оцінювання результатів нововведень в портовій інфраструктурі, судноплавстві та фрахтуванні.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

ПРН6 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН7 Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ПРН12 Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);

ПРН13 Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Кількість кредитів ЄКТС - 4

Форма підсумкового контролю : екзамен

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю в галузі морського та річкового транспорту» передбачає здобуття здобувачем вищої освіти наступних результатів навчання:

- знати категорії, принципи та технології конкурентного позиціонування морських та річкових транспортних підприємств в системі ринку транспортних послуг;
- знати предмет і метод досягнення конкурентоспроможності підприємств в умовах ризика та невизначеності;
- вміти обґрунтувати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних змін згідно політики підприємства під впливом його мінливого середовища
- здатність планування та організовування інноваційного розвитку на основі ефективних інноваційних розробок;

- вміти за результатами аналітичної діяльності визначати стратегію конкурентних переваг, обирати оптимальну корпоративну стратегію з урахуванням прийнятного рівня ризику;
- вміти здійснювати планування інноваційної діяльності підприємств морського та річкового транспорту (щодо вдосконалення моделей реструктуризації, нових конкурентних технологій, організаційних змін) і на основі аналізу ринкових тенденцій і змін макросередовища.
- вміти розраховувати потребу в інноваційних інвестиціях, здійснювати заходи по впровадженню економічно обґрунтованих інновацій.
- використання іноземних мов у професійній діяльності.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)								Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації***
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1 : Загальні положення управління конкурентоспроможністю в галузі морського та річкового транспорту									
Тема 1 Конкуренція і конкурентоспроможність як основні сили розвитку суспільства	6	4	2		1	1			
Тема 2. Структурні чинники, які обумовлюють інтенсивність конкуренції в галузі морського та річкового транспорту	4	2	2		1	1			
Тема 3. Конкурентні дії в окремих секторах глобального судноплавного ринка	6	4	2		2	1	1		
Разом за розділом 1	16	10	6		4	3	1		X
Розділ 2 Методи оцінки рівня конкурентоспроможності в галузі морського та річкового транспорту									
Тема 1 Методологічні основи забезпечення конкурентоспроможності стратегічних рішень	4	2	2		2	1	1		
Тема.2 Аналіз зовнішнього середовища конкурентного позиціонування морських та річкових транспортних підприємств	4	2	2		2	1	1		
Тема 3. Оцінка конкурентної стійкості в галузі морського та річкового транспорту і перспективи її підвищення	4	2	2		2	1	1		
Тема 4. Параметри оцінки конкурентною стійкістю в галузі морського та річкового транспорту	4	2	2		2	1	1		

Разом за розділом 2	16	8	8		8	4	4		X
Розділ 3. Проект конкурентного позиціонування морських транспортних підприємств на ринку транспортних послуг									
Тема 1 Аналіз тенденцій розвитку і умови досягнення конкурентоспроможності національних морських транспортних підприємств	4	2	2		1	1			
Тема 2. Показники оцінки конкурентної стійкості морських транспортних підприємств	4	2	2		1	1			
Тема 3. Оцінка економічного ефекту підвищення економічної стійкості морського транспортного підприємства в системі ринку транспортних послуг	6	2	4		1		1		
Тема 4 Стратегія забезпечення конкурентоспроможності і ефективності національних морських транспортних підприємств на ринку транспортних послуг.	4	2	2		1	1			
Разом за розділом 3	18	8	10		4	3	1		
Всього аудиторних годин	50	26	24		16	10	6		X
Самостійна робота (години)	70				104				X
з них на виконання індивідуального завдання **					4				X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120				120				X

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1.	Конкуренція і конкурентоспроможність як основні сили розвитку суспільства
2.	Структурні чинники, які обумовлюють інтенсивність конкуренції в галузі морського та річкового транспорту
3.	Конкурентні дії в окремих секторах глобального судноплавного ринка
4.	Методологічні основи забезпечення конкурентоспроможності стратегічних рішень
5.	Аналіз зовнішнього середовища конкурентного позиціонування морських транспортних підприємств
6.	Оцінка конкурентної стійкості морського транспортного підприємства і перспективи її підвищення
7.	Параметри оцінки конкурентною стійкістю морських транспортних підприємств
8.	Оцінка економічного ефекту підвищення економічної стійкості морського транспортного підприємства в системі ринку транспортних послуг

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набутти навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки студентами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Контрольна робота	---	Контрольна робота

Варіант 1

1. Виберіть морське транспортне підприємство України: проаналізуйте і обґрунтуйте конкурентне позиціонування цього підприємства і тенденції розвитку.
2. Обґрунтуйте структурні чинники, що обумовлюють інтенсивність конкуренції в судноплавстві
3. Оцінити конкурентоспроможність (в загальному і в окремому випадку) морського транспортного підприємства і перспективи її підвищення завдяки активної інвестиційної політики щодо підвищення техніко - економічного рівня, при наступних даних:

Показники	Значення		Значимість показника в долях одиниці
	Стивідорний оператор	середньозважені значення	
Інтенсивність вантажних робіт, т / добу	1560	1777	0,2
Середній час очікування суден на рейді, судо-доба	6	9	0,3
Вантажообіг, тис.т			
Час прибуття 1 т вантажу на термінал порту, доба	13,5	15	0,5

Вартість основного капіталу 250 млн. Ум. од.

Додаткові чисті кап. вкладення 45,53 млн. ум. од.

Для окремого випадку: інвестиційна політика спрямована на: скорочення середнього часу очікування судів на рейді і залученні додаткового вантажообігу. При цьому капвкладення склали 35 млн. ум. од.

7. Методи контролю

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів, підготовка до практичних занять, надання відповідей на тести з тем курсу; виконання практичних завдань, обговорення конкретних ситуацій на практичних заняттях; розв'язання задач.

Поточне оцінювання курсантів (студентів) здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних з рефератом, в дискусії.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Методи демонстрації здобутих результатів навчання

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
1	Знати категорії, принципи та технології конкурентного позиціонування морських транспортних підприємств в системі фрахтового ринку	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
2	Знати предмет і метод досягнення конкурентоспроможності підприємств в умовах ризику	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
3	Знати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних змін згідно політики підприємства під впливом його мінливого середовища	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
4	Уміти планувати та організовувати інноваційний розвиток на основі ефективних інноваційних розробок	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
5	Уміти за результатами аналітичної діяльності визначати стратегію конкурентних переваг, обирати оптимальну корпоративну стратегію з урахуванням прийнятного рівня ризику	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
6	Уміти здійснювати планування інноваційної діяльності підприємств морського транспорту (щодо вдосконалення моделей реструктуризації, нових конкурентних технологій, організаційних змін) і на основі аналізу ринкових	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії

	тенденцій і змін макросередовища	
7	Уміти розраховувати потребу в інноваційних інвестиціях, здійснювати заходи по впровадженню економічно обґрунтованих інновацій	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Студент проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
---	--	---

9. Рекомендована література

Основна:

1. Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку / Колективна монографія/ - Полтава: Центр фінансово-економічних досліджень, 2020. – 251с.
2. М.В. Миусов, Н.Т. Примачев и др. Экономико-правовые аспекты эффективного функционирования морской транспортной индустрии / Под общей ред. д.э.н., проф. Н.Т. Примачева. [монография] /кол.авторів // - Одесса: НУ «ОМА», 2018. – 316 с.
3. Н.Т. Примачев, Н.Н. Примачева, И.Н. Пархоменко. Управление экономической деятельностью судовладельческих компаний / Под общей ред. д.э.н., проф. Н.Т. Примачева. Одесса: НУ «ОМА», 2016. – 348 с.
4. Колегаєв І.М. Принципи конкурентного розвитку спеціалізованого судноплавства глобальної морської транспортної індустрії / І.М.Колегаєв. Моногр. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 332 с.
5. Система забезпечення стійкості розвитку підсистем морської транспортної індустрії / Т.І. Фрасинюк. - Одесса: НУ «ОМА», 2017. – 304 с.
6. Управління конкурентоспроможністю в галузі морського та річкового транспорту [Текст]: методичні вказівки для виконання практичних робіт / Укл. Л.В.Мезіна - Одеса: Національний університет «ОМА», 2019. - 25с.
7. Примачев Н.Т., Мезина Л.В., Примачева Н.Н. Управление конкурентоспособностью в торговом судоходстве: учебное пособие для курсантов морских вузов – Одесса: ОНМА, 2010. – 204с.

Додаткова:

1. Примачева Н.Н. /Антикризисное управление в торговом судоходстве/ Е.В. Сенько, Т.И. Фрасинюк: под общ. ред. Н.Т. Примачев – Одесса: ИПР и ЭЭИ, 2015. – 306 с.
2. Н.Т.Примачев., Н. Klimek и др. Проблемы устойчивого развития подсистем глобальной морской транспортной индустрии: монография / Под общей ред. Примачева Н.Т., Н. Klimek, Херсон: Гринь Д. С., Cdansk: UGIT I NM. 2014. – 318с.
3. Примачева Н.Н. /Антикризисное управление в торговом судоходстве/ Е.В. Сенько, Т.И. Фрасинюк: под общ. ред. Н.Т. Примачев – Одесса: ИПР и ЭЭИ, 2015. – 306 с.
4. Хулей Глей., Сондерс Джон, Пирси Найджел. Маркетингова стратегия и конкурентное позиционирование. / Пер с англ. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Б, 2005. – 800 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://portsukraine.com/> - офіційний сайт журналу "Порти України"
2. [http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-\(Series\).aspx](http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-(Series).aspx). - Review of Maritime Transport (Series)
3. Бібліотека корпоративного управління – Режим доступу // www.corpgov.net
4. Нормативні акти України- Режим доступу // www.nau.kiev.ua
5. www.ukrstat.gov.ua
6. www.rada.gov.ua

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

.....
.....
.....